

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

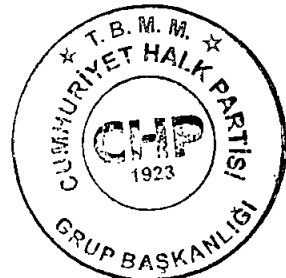
Tarih : 10 Mart 2025
Sayı : 729

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Marmara Cezaevi İnsan Hakları Müzesi ve Eğitim Merkezi Kurulmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ektedir.
Gereğini saygılarımla arz ederim. 11.02.2025

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	İnsan Haklarını İnceleme
Esas Komisyon	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Tarih: 11-3-2025	Esas No: 2/2998

T B M M KANUNLAR VE KARARLAR BSK.LIGI
11 Mart 2025
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
11 Mart 2025
No: 1596474

GENEL GEREKÇE

Geçmişte yaşanan hukuki ihlaller ve cezaevlerinde uygulanan insan hakları politikaları, bir ülkenin demokrasi anlayışını geliştirmesinde ve benzer hataların tekrarlanmasının önlenmesinde büyük rol oynamaktadır. Bu kapsamda, cezaevlerinin yalnızca birer infaz kurumu olarak değil aynı zamanda hukukun, insan haklarının ve ceza adalet sisteminin gelişimini yansıtan tarihsel alanlar olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

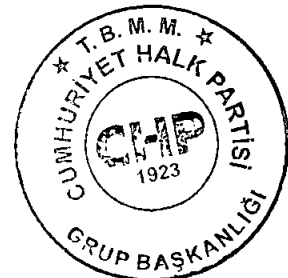
İstanbul ili Silivri ilçesinde bulunan Marmara Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, gerek kapasitesi gerekse kamuoyundaki yeri itibarıyla Türkiye'nin en bilinen cezaevlerinden biridir. Bu cezaevinin "Marmara Cezaevi İnsan Hakları Müzesi ve Eğitim Merkezi"ne dönüştürülmesi, geçmişte yaşanan hukuki süreçlerin objektif bir biçimde değerlendirilmesini sağlayacak, insan hakları bilincinin artırılmasına katkı sunacak ve gelecekte benzer ihlallerin önlenmesine yönelik bir farkındalık oluşturacaktır.

İnsan hakları eğitimi, toplumsal farkındalık oluşturmak için hayati öneme sahip olduğundan; Ceza infaz kurumlarının tarihini, mahkum haklarını, hukuki süreçleri ve insan hakları ihlallerini anlatan bir müze ve eğitim merkezi, özellikle hukuk öğrencileri, akademisyenler, sivil toplum kuruluşları ve genel kamuoyu için büyük bir öğrenme fırsatı sunacaktır. Burada düzenlenecek seminerler, sergiler ve çalıştaylar, ceza hukukunun gelişimine katkı sağlayacak ve toplumun demokrasiye olan inancını pekiştirecektir.

Söz konusu müze ve eğitim merkezi; insan hakları, hukuk, demokrasi ve ceza adaleti konularında akademisyenlerin, sivil toplum kuruluşlarının, öğrencilerin ve halkın bilinçlenmesine yönelik etkinliklere ev sahipliği yapacaktır. Aynı zamanda, mahkûm hakları ve ceza infaz sisteminin tarihsel gelişimine ilişkin belgelerin sergilendiği bir arşiv niteliğinde olacaktır. Böylece, uluslararası örneklerde de görüldüğü üzere, cezaevlerinin tarihsel ve eğitsel boyutlarıyla değerlendirilmesi sağlanacaktır. Dünyada da tarihsel olarak önemli cezaevlerinin insan hakları müzelerine veya eğitim merkezlerine dönüştürüldüğü Robben Adası (Güney Afrika), Alcatraz Adası (ABD), Kampuchea Soykırım Müzesi (Kamboçya), Checkpoint Charlie Cezaevi (Almanya) gibi örnekler bulunmaktadır.

Marmara Cezaevi, geçmişte birçok farklı suç kategorisinden hükümlü ve tutuklunun barındırıldığı, Türkiye'nin yakın siyasi ve toplumsal tarihine damgasını vurmuş bir ceza infaz kurumu olmuştur. Siyasi tutuklular, gazeteciler, akademisyenler, iş insanları ve farklı meslek gruplarından kişiler bu cezaevinde tutulmuş, kamuoyunda geniş yankı uyandıran birçok dava burada sonuçlanmıştır. Dolayısıyla, burası sadece fiziki bir yapı değil, aynı zamanda Türkiye'nin demokrasi ve insan hakları mücadelesinin bir simgesi haline gelmiştir.

Bu doğrultusuda, **Marmara Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nun "Marmara Cezaevi İnsan Hakları Müzesi ve Eğitim Merkezi" olarak yeniden işlevlendirilmesi**, Türkiye'nin insan hakları, hukuk devleti ve demokratik değerler konularındaki kararlılığını vurgulayan önemli bir adım olacaktır. Böyle bir dönüşüm, toplumsal hafızayı koruyarak gelecekte benzer hataların önüne geçilmesine katkı sağlayacak ve insan hakları alanında Türkiye'nin uluslararası alandaki saygınlığını artıracaktır.

**MARMARA CEZAEVİ İNSAN HAKLARI MÜZESİ VE EĞİTİM MERKEZİ
KURULMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- İstanbul ili Silivri ilçesinde bulunan Marmara Kapalı Ceza İnfaz Kurumu “Marmara Cezaevi İnsan Hakları Müzesi ve Eğitim Merkezi” yapılmıştır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

